

К 78/Д 96

120000868798

РУСЕНСКА НАРОДНА
ОПЕРА

K 752

РУСЕНСКА НАРОДНА ОПЕРА
Носител на орден „ЧЕРВЕНО ЗНАМЕ НА ТРУДА“

ДЖУЗЕПЕ ВЕРДИ

РИГОЛЕТО

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000868798

сезон 1977 — 1978 година

448433

ТВОРЧЕСТВОТО НА ДЖУЗЕПЕ ВЕРДИ отбелязва времето на най-високия разцвет на италианската опера и принадлежи към най-значителните постижения на световното реалистично изкуство. Оперите му са пропити с патоса на свободолюбие и горещата ненавист към угнетителите. В тях страстно се прославят смелите и мъжествени подвизи в името на човешкото щастие. Те са служили за знаме на национално-освободителните борби против австрийското робство, които италианския народ е водил през по-голямата част на XIX век: Често постановките им са били съпроводжани от бурни политически демонстрации и подлагани на преследванията на полицията. Не случайно съвременниците на Верди са му дали почетното име „Маестро на италианската революция“. Вердиевите мелодии — ярки, запомнящи се и достъпни — са придобили най-широка популярност.

ДЖУЗЕПЕ ВЕРДИ Е РОДЕН НА 10 ОКТОМВРИ 1813 ГОДИНА в селцето Ронколе, близо до Парма в Северна Италия, в семейството на беден гостилничар. Любовта си към музиката Верди проявява отрано, но не му се удава да получи системно професионално образование. Верди не е бил приет в Миланската консерватория и затова започва да взема частни уроци по композиция, като едновременно с това учи пиано, орган и диригентство. Още от началото на своя творчески път Верди проявява интерес към операта и по-късно той написва двадесет и шест музикално-сценични произведения.

ГОЛЯМ УСПЕХ НА ВЕРДИ му донася неговата трета опера „Набуко“, с която той поставя началото на цяла поредица героично-патриотични произведения, създадени върху легендарни исторически сюжети, а също и създадената след това опера „Ломбардците в първия кръстоносен поход“. Основната идея на тези революционни по дух опери — борбата против тиранията и насилието — е била извънредно актуална по време на подема на италианското националноосвободително движение в навечерието на революцията от 1848 година.

Верди се вдъхновява от някои творби на класическата и съвременната литература на Италия и Европа проникнати от високи хуманистични идеи. Сюжетите на своите опери Верди черпил от произведенията на Виктор Юго („Ернани“), Джорж Байрон, („Двамата фоскари“ и „Корсар“) на Волтер и особено на Шекспир, това са оперите „Макбет“, „Отело“, „Фалстаф“, а също и на Фридрих Шилер „Жана д' Арк“, „Разбойници“, „Луиза Милер“, и „Дон Карлос“. Революцията от 1848 г. заварва Верди в Париж и той откликва на нейните идеи с операта си „Битка при Леньяно“.

ОТ 1850 Г. ЗАПОЧВА НАЙ-ВАЖНИЯ ПЕРИОД в творчеството на Верди. Той се открива с трите безсмъртни негови опери „Ригулето“, „Трубадор“ и „Травиата“. Те са посветени на тема голямата и вечна борба за човешко достойнство и свободата на личността, на борбата против социалното нера-

венство. В тези опери се разкрива изцяло геният на композитора. Те особено ясно и пълно отразяват стремежа на Верди към правда и простота, към действителност и ярка театралност. В следващите си опери — „Сицилианска вечерня“, „Симон Боканегра“, „Бал с маски“, „Силата на съдбата“ и „Дон Карлос“, Верди с присъщата си творческа неудовлетвореност и възискателност търси нови пътища, разширява кръга на темите, образите и изразните си средства.

ПОСЛЕДНИТЕ ОПЕРИ на Верди са „Аида“, „Отело“ и „Фалстаф“. Те са забележителни със своето неповторимо своеобразие. Ако „Аида“ представлява истинско героично-монументално произведение, а „Отело“ може да служи за образец на музикална трагедия, то „Фалстаф“ — тази творба на 80-годишния композитор — поражда със своя неизтощим хумор, лекота и жизнерадост и достойно завършва вековния път на развитие на италианската комична опера.

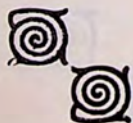
Верди умира в разцвета на своята слава на 27 януари 1901 г. в Милано, след като преживе с получил възторга и любовта на публиката от цял свят.

БАЛ В ДВОРЕЦА НА ХЕРЦОГА НА МАНТУА. Празненството е към своя край. Херцогът разказва на Боса, един от придворните, че от три месеца следи в черквата една млада хубавица. Той желае да изведе безмълвното преследване до щастлив край, но това не му пречи да ухажва твърде нагло една от гостенките си — графиня Черпано.

Риголето, затвърдил положението си на духовит дворцов шут, който добре познава пороците на господаря си, дразни съпруга на графинята. Граф Чепрано зорко следи Херцога и жена си и попречва на любовното им обяснение. Риголето съветва господаря си да премахне досадния съпруг. Графът, чул подмятанията на Риголето, събира около себе си група придводни, пострадали от язвителния език на шута и се кълне пред тях, че ще отмъсти на Риголето.

Празненството е прекъснато от идването на граф Монтероне. Той настойчиво иска удовлетворение от Херцога, който е озлочестил дъщеря му. Херцогът с насмешка позволява на шута да отговори вместо него. Риголето с подигравки ос-

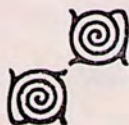

кърбява стария граф, който прокліна Херцога и неговия шут, заради което бива отведен в затвора.

РИГОЛЕТО СЕ ЗАВРЪЩА У ДОМА СИ угнетен от проклятието на стария Монтероне.

Спарафучиле — разбойник и наемен убиец — който мисли, че зорко пазената девойка в дома на Риголето е негова любовница, предлага услугите си, за да го освободи от „съперници“, които се въртят около къщата му.

Риголето, ужасен от наглостта на този зловещ човек, (а не по-малко и от мисълта, че дъщеря му Джилда е в опасност), пропъжда разбойника, след като узнава името му и мястото, където при нужда може да го намери. Все още подгнет от проклятието, той се прибира в къщи радостно посрещнат от дъщеря си Джилда. Риголето не разкрива пред нея нито своето положение в двореца, нито нейния произход. От страх да не би тя да попадне в безскруполното общество на придворните — негови господари, той не споделя нищо с нея. Но днес Джилда, влюбена в непознатия момък, който я гле-

РУСЕНСКА НАРОДНА ОПЕРА
Носител на орден „ЧЕРВЕНО ЗНАМЕ НА ТРУДА“

РИГОЛЕТО

опера в три действия (4 картини)
либрето ФРАНЧЕСКО МАРИЯ ПИАВЕ
по пиесата на Виктор Юго „Кралят се забавлява“
музика Д Ж У З Е П Е В Р Д Д И

Диригенти:

ИВАН ФИЛЕВ

з. а. РОМЕО РАЙЧЕВ

Режисьор:

з. а. МИХАИЛ ХАДЖИМИШЕВ

Хормайстори:

ТОМИНА СИДОВА

ХРИСТО СТОЕВ

Сценография:

АНИ ХАДЖИМИШЕВА

Концертмайстор: Александър Ганев

Корепетитори: Стоил Цонев, Валерия Неделчева

Помощници на режисьора: Мария Киселова и

Людмила Игрибозова

Художници - изпълнители: Христо Арнаудов и

Петър Антонов

премиера на настоящата постановка на 21 април 1951

паузи след 1, 2 и 3 картини

ДЕЙСТВУВАЩИ ЛИЦА И ИЗПЪЛНИТЕЛИ

(по автора и по азбучен ред на имената)

ХЕРЦОГА НА МАНТУА	Константин Янков Михаил Мартинов н. а. НИКОЛАИ ЗДРАВКОВ лауреат на Димитровска награда
РИГОЛЕТО, негов шут	н. а. КИРИЛ КРЪСТЕВ
ДЖИЛДА, негова дъщеря	Виолета Шаханова Роза Митова Цветана Тодорова
ДЖОВАНА, нейна камериерка	Люба Вълкова
СПАРАФУЧИЛЕ, наемен убиец	Стефан Димитров
МАДАЛЕНА, негова сестра	Ана Ангелова Симона Симеонова
ГРАФ МОНТЕРОНЕ	Добрин Маников Михаил Петров Стефан Димитров
МАРУЛО, придворен	Добрин Маников Иван Добрев
БОРСА, придворен	Никола Абаджимаринов
ГРАФ ЧЕРПАНО	Евгени Ганев Никола Николов
ГРАФИНЯ ЧЕРПАНО	Валентина Шунелска Величка Кирова
ПАЖ на Херцогинята на Мантуа	Кръстина Станева

Придворни, пажове, прислужници, стражи.

Действието се развива в Мантуа, Италия през XVI век

да тъй нежно в черквата, моли баща си да ѝ разкрие тайната или поне да каже името на майка ѝ.

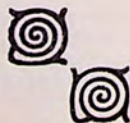
Смутен, Риголето строго ѝ забранява да излиза, като се задоволява с описание на безмерната доброто на майка ѝ, която го е приела с любов, въпреки уродливостта му.

Чуват се стъпките на Херцога. Преоблечен като студент, той се приближава към дома на Джилда. Риголето се втурва на улицата, за да види кой броди около къщата му. В тъмнината Херцога се вмъква в дворчето пред къщата, успява да подкупи Джована и след като успокоения Риголето си отива, той се представя на изплашената Джилда за беден студент по право на име Гуалтиер Малде.

Джилда, увлечена от топлите думи на младежа, доверчиво му се кълне във вечна вяност. Откъм улицата се задават придворни, които са решила да отмъстят на Риголето, като от влекат онази, която те смятат за неговa любовница.

Херцога чува шум на улицата и пред мисълта, че Риголето се връща избягва през задния вход.

Риголето наистина се завръща по това време в дома си.

Той среща придворните, които го излъгват, че са намислили да отвлекат жената на граф Чепарано, чийто дворец се намира близо до дома на Риголето. Измамен от тях, Риголето им става съучастник. Той ги помолва да му дадат маска. Когато му я слагат, те така превързват очите му, че той не вижда и не чува това, което става край него. Едва когато смътно долавя гласа на Джилда за помощ, той хвърля маската, разбира какво се е случило и безчувствен пада на земята.

ЗАЛА В ДВОРЕЦА. Херцога е силно раздразнен, че неговата любима е отвлечена през нощта от неизвестни похитители. От придворните, които му разкриват снощното си приключение, той разбира, че „любовницата“ на Риголето се намира в собствения му дворец. Радостен, Херцога отива при нея. Търсейки Джилда, пристига и Риголето. Той се мъчи да прикрие страданието си, но не успява. Най-после, паднал на колене, той моли тържествуващите и жестоки придворни да върнат дъщеря му.

Те злорадо му отказват и той се мъчи на сила да проникне в покоите на Херцога, за да освободи Джилда.

Чула неговите вопли, тя се втурва в залата.

Риголето узнава от нея, че тя е опозорена от Херцога. В това време през същата зала водят Монтероне към затвора. Риголето взема решение да отмъсти на Херцога. Непреклонен пред молбите на Джилда, която все още обича Херцога, Риголето се заклева, че кръвно ще му отмъсти.

ЕДИН МЕСЕЦ ПО КЪСНО

УЛИЦА КРАИ РЕКАТА. Полуразрушена къща, в която живеят Спарафучиле и сестра му танцьорката Мадалена.

През разрушената стена и прикованите дъски откъм, улицата може да се види това, което става в дворчето.

Риголето, който знае, че сега Херцога е увлечен от уличната танцьорка Мадалена, е довел дъщеря си, за да ѝ докаже, че нейният любим не заслужава обичта ѝ. Същевременно той е уговорил със Спарафучиле убийство на своя господар.

След като Джилда вижда сама как Херцога постъпва с Мадалена, Риголето, за да я отстрани, ѝ заръчва да замине за Верона, където той ще я настигне на следния ден. Но Джил

да, която е подслушала разговора на баща си със Сапарафучиле предчувствува, че нещо се крие. Тайно от баща си, тя се връща и дочува разговора на Мадалена и Сапарафучиле. Става ѝ ясно, че Херцога, поради бурята, ще прекара нощта в къщата на Сапарафучиле. От друга страна, тя чува как Мадалена, увлечена по красивия непознат момък, моли брат си да го пощади, като го увещава да измами гърбавия старец: да му предаде в тъмнината труп на друг човек.

Джилда се решава на саможертва. За нея животът е без смислен без любовта на Херцога, когото тъй чисто е обичала. И тя използва съгласието на Сапарафучиле да изпълни волята на Мадалена: потропва на вратата влиза и пада убита.

В уречения час Риголето идва да получи трупа на Херцога. Сапарафучиле му предава чувал, в който лежи наистина човешко тяло. Но тъкмо когато Риголето иска да го хвърли в реката, след като Сапарафучиле се е прибрал в дома си, дочува песента на Херцога.

В смъртен ужас Риголето отваря чувала и открива в него трупа на дъщеря си

Накалът на Вердиевата музика — това е накалиеността на атмосферата на борбата. . . Това е човек в гняв, който дълго време е държал негодуванието си и под напора на страданието и вътрешното напрежение, внезапно се развихря като ураган. . .

ИПОЛИТ ТЕН

. . . В тази музика („Риголето“) аз най-после откривам гения на Верди.

ДЖОАКИНО РОСИНИ

Тук има силни ситуации, разнообразие, блясък, патос. . .

ДЖУЗЕПЕ ВЕРДИ

Ако бих имал възможност в своята драма да направя така, че и четирите действащи лица да говорят едновременно и при това, публиката да различава техните думи и различните им чувства, аз бих могъл да постигна не по-малък ефект.

(по повод квартета из последно действие на операта „Риголето“)

ВИКТОР ЮГО

Главен художествен ръководител и директор:
МИХАИЛ КЪТЕВ

Главен диригент:
з. а. РОМЕО РАИЧЕВ

Главен режисьор:
АВРАМ ГЕОРГИЕВ

Диригенти:
БЕСЕЛИН БАИЧЕВ
ИВАН ФИЛЕВ

Драматург:
ОГНЯН СТАМБОЛОВ

Диригенти на хора:
ТОМИНА СИДОВА
ХРИСТО СТОЕВ

зав. постановъчната част: П. Шопов
театър-майстор: Д. Джамбазов

зав. худ. осветление: Ц. Сокеров, зав. светлинни ефекти: А. Харалампиев, зав. шивашки ателиета: Ал. Димова, Т. Трифонов, зав. перуко-фризьорско ателие: Г. Ламбев, зав. тапицерско ателие: Ив. Киров, зав. дърводелско ателие: Г. Иванев, зав. железарско ателие: Вл. Илиев, реквизитор: Ц. Диков.

Редакция на програмата: Огнян Стамболиев

Технически редактор: Жеко Василев

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1215 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1215 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1215 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1215 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

